

лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, премії ім. Л. В. Писаржевського та О. І. Бродського НАН України, має орден «За заслуги» III ступеня, відзнаку НАН України «За наукові досягнення», а також звання заслуженого діяча науки і техніки України [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончарук В. В. Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського АН УРСР. Київ: Наук. думка, 1985. 43 с.
1. Институт коллоидной химии и химии воды им. А. В. Думанского АН УССР. Киев: Наук. Думка, 1981. 88 с.
2. Гончарук В. В. Персоналии к 130-летию со дня рождения А. В. Думанского. Сорбционные и хроматографические процессы. 2010. Т. 10. Вып. 6. С. 960–962.

АКАДЕМІК ЧИЖЕНКО ІВАН МИРОНОВИЧ – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ У ГАЛУЗІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ

Яцишина С.О., Братусь Т.І.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Україна, 03056, м. Київ, пр. Перемоги, 37,
e-mail: Tatjana.Bratus@gmail.com*

Іван Миронович Чиженко (27 .03.1916, с. Козин, нині Київської області – 2004) — український вчений у галузі електротехніки, доктор технічних наук, професор, академік Національної академії наук України (1988 р.), завідувач кафедри теоретичних основ електротехніки (1950-1989 рр.), проректор з наукової роботи (1959-1969 рр.), радник ректора КПІ (з 1989 р.), Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1974 р.), Кавалер Ордена Леніна (1961 р.), Лауреат Ленінської премії СРСР (1962р.), Лауреат Державної премії УРСР (1982р.) [1].

27 березня 2021 року ветерану КПІ, видатному науковцю України, академіку НАН України, професору Івану Мироновичу Чиженку виповнилось би 105 років. Його життєвий шлях викликає повагу і має бути прикладом для молоді нашої країни.

І.М. Чиженко народився на Київщині (с. Козин) у родині коваля. Крізь усе своє життя він проніс любов до рідного села, чудової навколишньої природи, могутнього Дніпра. Він глибоко знав корені свого роду, пишався рідною Україною. Як тоді водилося, почав працювати рано: у 15 років став токарем на Київському заводі «Червоний двигун». Проте прагнення до навчання не залишало його, і після робітфаку молодий робітник став студентом електротехнічного факультету Київської політехніки (тодішня назва – «Київський індустріальний інститут»). Іван Чиженко закінчив інститут у 1940 році з відзнакою. Після закінчення працював інженером високовольтної лабораторії Дніпрогесу. Потяг до досліджень привів Івана Мироновича до навчання в аспірантурі електротехнічного факультету КПП. Його запросив декан факультету професор А.В. Орловський, який примітив здібного студента. Але провчитись встиг лише один рік, бо в 1941р. почалась війна.

Іван Миронович брав участь у боях II світової війни, подолавши шлях від Дніпра до Волги, а потім – від Волги до Ельби і Праги. Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни II ступеню, орденом Червоної Зірки, бойовими медалями.

Після війни І.М. Чиженко повернувся до КПП і пройшов шлях від асистента до професора, завідувача кафедри, проректора. У 1949 році захистив кандидатську, а у 1963 році – докторську дисертацію, працюючи на кафедрі теоретичних основ електротехніки (ТОЕ), яку очолював з 1950 по 1989 рр. За цей час кафедра стала базовою електротехнічною кафедрою України, авторитетним осередком теоретичної електротехніки, одним із кращих у країні навчально-наукових центрів.

Видатний вчений І.М. Чиженко відомий не тільки в нашій країні, а й за кордоном завдяки науковим працям, численним підручникам. Він створив свою наукову школу. Під керівництвом Івана Мироновича Чиженка підготовлено 50 кандидатів та докторів наук. Ним опубліковано понад 300 наукових праць, в тому числі 15 книг. Чиженко І.М. має 32 авторських свідоцтва на винаходи, які отримали широке визнання [2].

І.М. Чиженко створив наукову школу в галузі вентильно-перетворювальної техніки. Характерною рисою школи І.М. Чиженка є органічний зв'язок теоретичних досліджень з вирішенням важливих для народного господарства прикладних проблем. Ученими запропонований та реалізований новий клас вентильних перетворювачів – комплексні перетворювачі, які здатні працювати з високим коефіцієнтом потужності, генерувати реактивну потужність до мережі змінного струму. Компенсаційні перетворювачі знайшли широке застосування в кольоровій металургії,

хімічній промисловості та на електрифікованому залізничному транспорті. За розробку компенсаційних перетворювачів І.М.Чиженко у 1962р. удостоєний Ленінської премії СРСР, Лауреат Державної премії УРСР у 1982р.

Напружену науково-педагогічну роботу І.М. Чиженко поєднував із великою суспільно-організаційною діяльністю. Протягом 10 років – з 1959 по 1969 – був проректором КПІ з наукової роботи, усі свої здібності спрямував на підготовку наукових кадрів, розвиток наукових досліджень, зміцнення матеріальної бази інституту.

У 1972 році І.М.Чиженка обрано членом-кореспондентом, а у 1988 році – академіком НАН України. У 1974 році І.М.Чиженку присуджено звання Заслуженого діяча науки України, а у 2004 році нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня. У 2004 р. І.М.Чиженка не стало.

Треба підкреслити, що Іван Миронович Чиженко був людиною з природним почуттям такту і вмінням спілкуватися з людьми, керувати колективом без будь-якого тиску та дуже ефективно. Видатний вчений і педагог, Іван Миронович Чиженко завжди створював навколо себе атмосферу, сповнену доброзичливості та поваги до людей. Його життя надихає нас до благородної праці на благо рідної України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія Академії наук Української РСР. К: Наук. Думка, 1979. 756 с.
2. Хто є хто: Довідник. Професори Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» К. Освіта, 1998. с. 147.